

ఆ చిన్న పల్లెటూరిలో అదొక గుడిసె హోటలు. అలాంటిది అక్కడ మరో రెండు, మూడు ఉన్నాయి - కాస్త విశాలంగా ఉండే... అలికి ముగ్గులు పెట్టిన 'నారాయణ' హోటలుకే కుక్కవగా జనం వస్తారు. పేరు నారాయణదేవా - నడినేది మాత్రం అతని భార్య విమలమ్మ.

నారాయణ పగుల పెద్దమనిషే అయినా... రాత్రయితే చాలు 'చుక్క' పడనిదే ఇంటి ముఖం చూడడు.

దుకాణంలో వచ్చింది వచ్చినట్లు... నారాయణ త్రాగుడికి తగిలెయ్యడంతో విమలమ్మ రంగంలోకి దిగక తప్పలేదు. తన అడవిల్లి ముగ్గుల్ని, ఓ కొడుకుని సాయం తెచ్చుకుని. ఇట్టి, వడలు, కారపున లాంటి తినుబండారాలు కూడా చేసి హోటల్ని పెద్దది చేసింది.

ఆ సంపాదనతో ఇల్లు గడవడమే కాదు ప్రతిరోజూ ఎంతో కొంత బ్యాంకిలో వెయ్యాలని నిర్ణయించింది. కాస్తో కాస్తో చదువుకున్న మనిషిమో... కూలి పనులకు పోకుండా స్వంత వ్యాపారం సాగించింది.

రాత్రిళ్ళు నారాయణ త్రాగుడు మైకంలో తూలినా పగులు భార్య గీచిన గీటు దాటడు. కాబట్టి ఎంత పెట్టుబడికి... అంత లాభం అన్న రీతిలో వ్యాపారం గడిచిపోతోంది.

ఆ వూళ్ళో కొత్తగా మండలాఫీసులు వెలియడంతో గిరాకీలు బాగా పెరిగినయ్యాయి. ఓ ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం కూడా ఉండటంతో 'జీతాలనాడు' వచ్చిపోయే వాళ్ళతో శకళలాడిపోతూ ఉంటుంది.

అన్ని గ్రామాల నుంచి అందరూ ఆ రోజు జీతాలకు వస్తారు. అందరూ ఒక్కసారిగా కలుసుకోవడం వెలలో అదే రోజు కాబట్టి. కాస్తో విశాలంగా ఉన్న ఈ 'టీ' దుకాణంలో కూర్చుని పిచ్చాపాటి మాట్లాడుకుంటూ విమలమ్మకి గిరాకీ కలిగిస్తుంటారు.

జీతాలనాడు విమలమ్మ ఎప్పటి అయిటమ్మతోపాటు మిరపకాయ బజ్జీలు ప్రత్యేకించి చేస్తుంది. అది ఆమె ప్రత్యేకత.

విమలమ్మ అడవాళ్ళను 'అక్క... వదినా' అంటూ, మగవాళ్ళను 'అన్నా' అంటూ వరుసలు కలుపుకుంటూ వాళ్ళకు కావలసినవి వెంటవెంటనే సరై చేస్తూ వాళ్ళకు దగ్గర వుంటుంది.

ఇంకా ఎగిరి పూలు అందుకునే ప్రయత్నంలోనే. 'నువ్వు సల్లగుండ. ఏ ఎగురుడు సల్లగుండ. లేవు 'వేణు' మావోచ్చిండంటే... సూడు... గప్పుడు సక్కవుతవే! మురిపెంగా కూతుర్ని మాస్తూ ముచ్చలు పడింది విమలమ్మ.

పిల్లకు వయసొస్తుంది. ఏ వయసులో జరగాల్సిన ముచ్చలు ఆ వయసులో జరగాలి. కాబట్టి నా బాధ్యతను నేను ఇప్పుడే తీర్చుకుంటున్నాను అన్న దీమా కనిపించింది ఆమె కళ్ళలో.

'నేను వేణు మామను చేసుకోను' బుంగమూతి పెట్టింది సర్దర. పూలు కోయడం మానేసి, కోసినవి చేతితో తీసుకుంది.

'అప్పుడే ఈ పిల్లకు పెళ్ళా? టెంత్తయినా చదివించవేమిటి విమలమ్మా' అడిగింది హెడనర్లు రాజమణి టిప్పను ముగించి కాఫీ గ్లాసు అందుకుంటూ.

పదవ తరగతి సాఫెటీ ఉద్యోగికి అర్హత లభిస్తుందని ఆమె ఆలోచన.

'ఆ... ఏడ సదివిస్తేమొదినా? ఒక్కొక్కళ్ళని ఎల్లగొట్టనిక్కో సాలోస్తుంది పేణం' చెప్పింది విమలమ్మ.

'అయినా సరే... పది చదివించు. ఆ తరువాతే పెళ్ళి' చెప్పింది రాజమణి.

రాజమణి ఆంటి వైపు మెరసే కళ్ళతో చూసింది ఆ పిల్ల.

'దాన్ని పది సదివిస్తే... అంతకన్నా ఎక్కువ సదివినోస్తే ఏడ నుంచి తేవాలి. ఎంత బెట్టి తేవాలి? మా అన్న సంగతి తెలిసినదాయో!' తన పరిస్థితిని వివరిస్తున్నట్లు ఎద్దేవా చేసింది.

నిజమే. పీత కష్టాలు పీతవి.

'మనిషికి చదువుండాలి విమలమ్మా! మేం చూడు ఏదో కాస్త చదువుకోబట్టే గదా. ఇలా బయటికి వచ్చాం. మా నాయనకు మాత్రం ఏముండి చదివించిండు' చెప్పింది హెడ్ నెజిలర్ వనజ.

'ఏమో! అక్క'

తన దోస్తు కోసం.

'సూడు వదినా! దాని కోపం' అంది విమలమ్మ బుగ్గన వేలు వేసుకుని పెద్దదయిన రాజమణిని ఉద్దేశించి.

'అయినా ఆడు ఎవ్వరు? నా సొంత తమ్ముడు. అందరికన్నా చిన్నాడు. మా నాయన సదూకోమంటే సదూకోలేదు. మెకానిక్కు పని నేర్పించు పట్టాల. ఇప్పుడు ఆడవే స్వంతంగా సాపు పెట్టాలని సూస్తుండు'

'సాపు పెట్టాలంటే పెట్టుబడి కావాలి'

'ఇయ్యాల రేపు పెండ్లి కొడుకులంటే మాలా? ముప్పై ఇస్తా? నలభై ఇస్తా? అంటున్నారు. మనకాడున్న పదకొక్కోడవ్వడం? అదేదో ఆడికే ఇచ్చి... పిల్లనిద్దమంటే ఇదేమో ఇట్లంటుంది'

'చిన్నపుడు ఎత్తుకు పెంచిన... ఎట్లు చేసుకోను అని ఆడూ అంటుండు'

'అయినా ఈ ఏడాదికి ఆగుతంటే... వచ్చే ఏడాదికి మాలలు' టి గ్లాసు అందరికీ అందిస్తూ చెప్పింది.

అక్కడన్న వాళ్ళు అంతా శ్రోతలే

అవినాభావ సంబంధం తెలియజేస్తున్నాయి పేసర్లు.

అప్పటివరకూ అక్కడే కూర్చుని బస్సు కోసం ఎదురుచూస్తున్న 'జీవన'కి ఒక్కసారిగా మనసు మేలుకున్నట్లుయ్యింది.

జీవన సత్యాలు... ఎంత చక్కగా కాచి వడపోసింది, పల్లెటూరి మనిషే అయినా.

ఎంత వెల్లుకి అంత గాల్పల్లు ఏ స్ట్రాయిలో మనుషులు ఆ స్ట్రాయిలో ఆలోచిస్తారు. మనిషి ఏ స్ట్రాయిలో ఉండి ఆలోచించినా... రేపటిరోజు బాగుండాలనే.

కుటుంబ ఆర్థిక స్థితి జీవితాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది. అలాగే తన ఆర్థిక స్థితి తన జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసింది. రేపటి రోజు మీద ఆశ లేకుండా చేసింది.

ఏ సంబంధం వచ్చినా 'అమ్మాయి నచ్చింది. కానీ పెట్టిపోతలే సరిగా లేవు' అంటూ వెళ్ళిపోయారు.

జీవన విలువలు

— చి. ఎల్. ఎస్. మంగారత్నం

మెలుగుతుంది. కాబట్టి ఉద్యోగాలు చేస్తున్న అడవాళ్ళు కూడా మోసమాటలం లేకుండా ఆ గుడిసె హోటలుకి వచ్చి వెళుతుంటారు.

పూ బస్స్టాపులో ఉండేమో గిరాకీలకు లోటు లేదు. సాయంత్రం అయిదు కావస్తోంది.

చలికాలమేమో... చలితోపాటు ఏకటి మూసుకోస్తోంది. అటు గిరాకీలను చూసుకుంటూనే దుకాణం బయటికి వచ్చి... బయట చిన్నతనంలో చిలిపిగా... అర్ధిగా ఎగురుతున్న కూతుర్ని చూసింది విమలమ్మ.

'నర్సదా! ఆ మేక పిల్లలను కట్టెయ్యవే! తల్లి కాడికి పోగల' చెప్పింది.

'అయ్య పాలు తీస్తుండులో' చెప్పింది కూతురు. తన ఆలంట్లో మార్పు లేకుండా దాన్ని కట్టెల్లిన పనిలేదులే అన్నట్లు.

'నువ్వు గంతుతోంది? ఆపి రోపలికి ఠా! పన్ను లేవనుకున్నా? పిలిచింది.

'వస్తలే. గీ పూలు తెంపాలి' దుకాణం ముందు ఆసరా కోసం సాతిన గుంజుకు పారించిన సన్నజాజి తోగికు ఉన్న పూలు అందుకోడానికి నేల మీద నుంచి ఎగిరెగిరి అందుకుంటుంది సర్దర.

ఆ గంతులేనే మేకపిల్లలనే అమాయకంగా ఉంది ఆమె ముఖం. పట్టుమని పన్నెండేళ్ళు లేవు. అప్పుడే ఇంటి భార్యతలు.

తల్లి ఇంకా బయటే నిలబడి ఉండటం చూసి 'గా బాసన్న బయట తొట్టికాడెయ్యి. నే తోముతలే' చెప్పింది.

అందరల్లూ అంటున్నారు. కానీ... కాడిబరువు మోసపోవడం తెలుసుకొని, ఉద్యోగం వచ్చినట్టేనా? రోజూ ఎంతో కొంత బ్యాంకిలో చేస్తుంటే... ఇప్పటికి పదివేలయ్యింది. అది ఠాని కోసమే పెట్టినవే. ఇంకా చిన్నదండ. దాని సంగతి జూడాలి.

పెద్దపిల్లను ఎవమిటి చేలకు ఎల్లగొట్టినవే. దగ్గిరోన్ని మానో. దీని కాడికోనేసరికి లేట్లు అందుబాటులో తెచ్చయ్యే చేపుకు పోతుంది విమలమ్మ.

అక్కడే పందిగింజుకు ఆసుకుని పూలు కట్టుకుంటున్న పిల్లలకు తనవూ గురించే మాట్లాడుకోవడంలో పూ ముందుకొచ్చింది. సిగ్గుని దామకతోక అర్ధిగా కాస్తోట్టగా అరిచి చెప్పింది.

'నేను 'వేణు' మామని చేసుకోను... చేసుకోను... చేసుకోను' అని.

అక్కడ ఉన్నవాళ్ళ ఆ మాటలకి నవ్వుకున్నారు.

'ఇప్పటి పిల్లలేవేరు' వ్యాఖ్యానించారు ఎవరో.

'అన్నమానం' అలా ఆమెకు. అదే విజయ కూర్చుంటుంది. మందలించాడు నారాయణ అప్పుడే మేకపాలు తీసుకుని పూలు.

అనుకున్న పరిబంధం తప్పిపోతే మరో సంబంధం కుదర్చడం తనపల్ల కాస్తోవచ్చు బయ్యం అతని మాటల్లో ధ్వనించింది.

అతను అలా అనేసరికి ఆ పిల్లకు విజయనే కోపం వచ్చింది.

అయ్యారు. బస్సులు వస్తున్నాయి.

పోతన్నాయి.

శాశీ అయిన జాగా లు కొత్త వాళ్ళతో నిండుకుంటున్నాయి.

అయినా విమలమ్మ వాక్ ప్రవాహం ఆగడంలేదు. అందరికీ అన్నీ సమకూరుస్తూనే.

'పెద్దది చెప్పినట్లే వింది. అయినోడికే ఇచ్చినం. మా పడ్డ వేనే చేస్తాడు. ఇది మా పుట్టింటకే పోతే... సాలు. అయినోళ్ళయితే కష్టమొచ్చినా సుఖమొచ్చినా కడుపులో పెట్టుకుని సూసుకుంటారు'

'అదే బయటోడయితే... ఎప్పు ఇంటి లేదు. పేపరు తెరిస్తే అయ్యోనాయో' తిరుగులేని విమర్శ చేసింది.

దీనిని ఎవ్వరూ ఖండించలేదు.

'నిజమే' అన్నారు కూడా.

విమలమ్మ దుకాణానికి పేపరు కూడా తెప్పిస్తుంది. ఏమీ తోచనివాళ్ళు కూడా పేపరు చదివే నెపంతో ఓ టి త్రాగిపోతాడు.

అది వ్యాపార రహస్యమే.

లోటు ఆర్థిక పరిస్థితికి... వరకల్లుపు చావులకి

వివాహానికి ముందుగానే ఉద్యోగం ఉండడంతో తండ్రి ఇవ్వలిగే కల్పానికి వచ్చిన వాడినే చేసుకుంది. అతనికి ఏ విధమైన సంపాదనా లేకపోయినా.

ఈ రోజున లేకపోతే ఏమయ్యింది. రేపటి రోజున రాకపోతుందా? అని సరిపెట్టుకుంది. ఆ సరిపెట్టుకోవడం... సరిపెట్టుకోవడం, జీవితాంతం సరిపెట్టుకునే విధంగానే చేశాడు.

ఏమైనా అంటే-

'నాకు నీ దగ్గర ఉండాలి అవసరం ఏమిటి? నీకు ఎక్కడికి (ట్రాన్స్ఫర్) అయి వెళితే అక్కడికి వస్తున్నాను. అది చాలదూ. అయినా... నాకు ఎవడి దగ్గరికో పోయి ఉద్యోగం చేయాలి అవసరం లేదు' అనేవాడు.

అలికి వీరే కోనడం ఉసరికి ఉద్దరింపు అన్నట్లు.

ఆ మాటా నిజమే. అతని ఆర్థిక పరిస్థితి 'జీవన' కుటుంబ ఆర్థిక పరిస్థితి కంటే మెరుగైనదే.

(మిగతా 14వ పేజిలో...)

